

Zaaknummer: Z/24/192314/D-701546

Raadsvoorstel

Datum collegevergadering: 16 december 2025

Datum raadsvergadering: 18 februari 2026

Portefeuillehouder : Wethouder
Giny Luth

Volgnummer : 15

Korte inhoud

Voor de Economische Agenda binnen Nij Begun is er een samenwerkingsvorm uitgewerkt, namelijk een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Provincies, gemeenten en waterschappen bundelen hierin hun krachten. Daarnaast komt er een stichting waarin bedrijfsleven en kennisinstellingen meedoen en samen beslissen over de plannen en subsidies. Als in 2026 de regeling definitief wordt vastgesteld kan de samenwerking officieel van start gaan.

Onderwerp

Ontwerpregeling GR Perspectief Groningen en Noord-Drenthe

Voorgesteld besluit

Uw raad wordt voorgesteld:

1. Geen zienswijzen over de ontwerp gemeenschappelijke regeling Perspectief Groningen en Noord-Drenthe naar voren te brengen.
2. De bevoegdheid om subsidieregels vast te stellen ter uitvoering van de Economische Agenda en concretisering daarvan in meerjarig uitvoeringsplannen en jaarplannen over te dragen aan het college van burgemeester en wethouders, met dien verstande dat het subsidieplafond moet passen binnen de Rijksmiddelen die aan het openbaar lichaam beschikbaar worden gesteld.

Inleiding

Hierbij stellen wij u in de gelegenheid om zienswijzen naar voren te brengen over de ontwerp-gemeenschappelijke regeling Perspectief Groningen en Noord-Drenthe.

De gemeenschappelijk regeling Perspectief Groningen en Noord-Drenthe wordt getroffen ter uitvoering van de Economische Agenda. De Economische Agenda is een maatregel uit de kabinetsreactie 'Nij Begun – op weg naar erkenning, herstel en perspectief' waarmee het kabinet reageert op de aanbevelingen van de parlementaire enquêtecommissie.

De Economische Agenda is in juni 2025 vastgesteld door de regionale overheden en de Ministerraad. Gezamenlijk stelden zij vast hoe zij Groningen en Noord-Drenthe economisch perspectief willen geven nadat zestig jaar gaswinning veel leed veroorzaakte in het gebied. Het hoofddoel is om samen met de Sociale Agenda de brede welvaart in het gebied te bevorderen.

In de Economische Agenda is ook de uitvoeringsstructuur vastgelegd: een openbaar lichaam van de regionale overheden met een stichting waarin bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden samenwerken.

Voor een uitgebreide toelichting wordt u verwezen naar de toelichting op de ontwerp-GR.

Daarnaast wordt u voorgesteld om het vaststellen van subsidieregels ter uitvoering van de Economische Agenda over te dragen aan ons college. De bevoegdheid wordt vervolgens overgedragen aan het algemeen bestuur van de GR. Dit is nodig om het algemeen bestuur bevoegd te maken voor het vaststellen van subsidieregels, een belangrijk instrument voor de Economische Agenda.

Argumenten

1.1 De ontwerpregeling werkt de vastgestelde uitvoeringsstructuur uit de Economische Agenda verder uit.

Met de vaststelling van de Economische Agenda in juni 2025 is ook de uitvoeringsstructuur vastgesteld: een openbaar lichaam met daaraan gekoppeld een stichting. Een aantal zaken, zoals de samenstelling van het algemeen bestuur en de positie van het Rijk in het openbaar lichaam, zijn in de agenda meegegeven.

Een openbaar lichaam wordt opgericht door een GR te treffen. Het is de zwaarste samenwerkingsvorm op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) en biedt waarborgen voor democratische legitimatie. Kenmerkend aan een openbaar lichaam is dat het rechtspersoonlijkheid heeft: het openbaar lichaam kan deelnemen aan het rechtsverkeer. Verder heeft het openbaar lichaam een bestuur dat bevoegd is besluiten te nemen.

Het algemeen bestuur bestaat overeenkomstig de Economische Agenda uit de commissaris van de Koning in Groningen, de burgemeesters van de deelnemende gemeenten en de dijkgraven van de deelnemende waterschappen. In de GR is opgenomen dat het algemeen bestuur uit zijn midden een dagelijks bestuur aanwijst. In die toekomstige vormgeving kunnen we het ons voorstellen rekenschap te geven van de bijzondere positie van de Noord-Drentse gemeenten en de Waterschappen in een bestuurlijke samenwerking waarin het getalsmatige zwaartepunt bij de deelnemers uit Groningen ligt.

1.2 De uitvoeringsstructuur maakt het voor de regionale overheden mogelijk om te beslissen over de uitvoering van de Economische Agenda

Op grond van de zogenaamde Groningenwet ligt de zorgplicht voor de brede welvaart – waar de Economische Agenda aan moet bijdragen – bij de minister van BZK. De minister moet op grond van de wet in overleg treden met de regionale overheden over de concretisering.

De uitvoeringsstructuur voorziet erin dat de regionale overheden *meebeslissen*. Het algemeen bestuur beslist over de concretisering van de Economische Agenda in de periodiek meerjarig uitvoeringsplannen en de uitwerking daarvan in jaarplannen. De stichting maakt een voorstel voor deze plannen. De overheid is vertegenwoordigd in het stichtingsbestuur.

1.3 In de ontwerp-GR is de bevoegdheid opgenomen om een stichting voor de Economische Agenda op te richten

Een onderdeel van de uitvoeringsstructuur zoals opgenomen in de Economische Agenda is de stichting voor de Economische Agenda. Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam krijgt in de GR de bevoegdheid en de taak om de stichting op te richten.

2.1 Het verstrekken van subsidies maakt deel uit van de instrumenten uit de Economische Agenda. Daarom is overdracht van de bevoegdheid om subsidieregels vast te stellen nodig.

Om de Economische Agenda te realiseren zijn in de Agenda verschillende instrumenten genoemd. Daaronder het verstrekken van subsidies. Dat vraagt een wettelijke grondslag (artikel 4:23, eerste lid Awb). Er zijn met andere woorden vastgestelde subsidieregels nodig.

De gemeenteraad is bevoegd om subsidieregels te stellen (artikel 108 Gemeentewet), maar kan die bevoegdheid delegeren aan het college (artikel 156 Gemeentewet). De bevoegdheid kan vervolgens aan het bestuur van het openbaar lichaam worden overgedragen (artikel 30 Wgr).

Kantttekeningen

1.1 Er worden geen reguliere wettelijke taken naar het openbaar lichaam gebracht. De GR wordt getroffen om de doelen uit de Economische Agenda te realiseren. Hiermee hebben de regionale overheden een belang aan zich getrokken. De deelnemers brengen geen reguliere taken naar het openbaar lichaam, maar spannen zich in om de belofte van het kabinet van economisch perspectief voor de regio in te lossen. Het gaat hier om een bijzondere situatie met een bijzondere aanleiding. Deze bijzondere situatie heeft tot gevolg dat geen beroep wordt gedaan op reguliere wettelijke taken.

1.2 De Groningenwet is nog in procedure. Deze wet wijzigt de Tijdelijke wet Groningen en legt onder meer de zorgplicht voor brede welvaart vast, financiële bepalingen met betrekking tot de zorgplicht voor de betrokken ministers en de Staat van Groningen en Noord-Drenthe. In de ontwerpregeling gaan we uit van het ongewijzigd inwerkingtreden van het wetsvoorstel.

1.3 De Economische Agenda wordt nog geconcretiseerd. De Economische Agenda wordt geconcretiseerd in een meerjarig uitvoeringsplan. Dit is een vijfjarig plan dat gezamenlijk door Rijk en regio wordt vastgesteld. Het plan leidt tot duidelijkheid over taken en verantwoordelijkheden en tot het uitvoeringsprogramma Rijk. Het uitvoeringsprogramma Rijk is de basis voor de jaarlijkse monitoring in de Staat van Groningen en Noord-Drenthe (SvGND). Deze plannen en programma's zijn nog niet gereed, in de tekst van de ontwerpregeling worden de begrippen al wel toegepast in overeenstemming met het wetsvoorstel voor de Groningenwet.

Omdat het hier om een bijzonder situatie gaat waarin een aantal zaken nog nader geconcretiseerd moeten worden, is het goed mogelijk dat in de eerste periode van het bestaan van het openbaar lichaam wijzigingen wenselijk zijn op de GR tekst. Om deze reden zal in die eerste periode bekeken worden of de bedoeling van de regeling aansluit bij de uitvoering in de praktijk.

1.4 Financiering openbaar lichaam. In de ontwerp GR wordt uitgegaan van een financiering via een DU. De basis voor het overmaken van de DU is het jaarplan dat naar aanleiding van het meerjarig uitvoeringsplan wordt op- en vastgesteld. Het jaarplan is de basis voor het overmaken van de DU. Het kabinet en de deelnemer die de DU ontvangt, doen geen inhoudelijke toets op jaarplan. Middelen die de stichting zelf verkrijgt zijn aanvullend en worden niet in mindering gebracht op middelen die het kabinet beschikbaar stelt. Deze afspraken ten aanzien van de DU moeten nog worden vastgelegd in een convenant.

1.5 Verantwoording door de regionale overheden. Een belangrijke maatregel uit Nij Begun is de jaarlijkse verantwoording van het kabinet aan de Tweede Kamer op basis van de Staat van Groningen en Noord-Drenthe (maatregel 1). Alhoewel de maatregel dat niet beoogt, is het effect van de besluitvorming en uitvoering door de regionale overheden naar verwachting wel dat zij zich moeten verantwoorden als het gaat om de effecten van de Economische Agenda.

Rol raad

Op grond van artikel 1 Wet gemeenschappelijke regelingen wordt u in de gelegenheid gesteld om binnen acht weken na ontvangst van het ontwerp zienswijzen naar voren te brengen over het ontwerp van de regeling. Daarnaast wordt u voorgesteld om de bevoegdheid om subsidieregels vast te stellen ter uitvoering van de Economische Agenda over te dragen.

De zienswijzeperiode

De zienswijze periode loopt van 9 januari 2026 tot 6 maart 2026. Op 13 januari is er van 20:00 – 21:00 uur een digitaal informatiemoment. U wordt in de gelegenheid gesteld om uw technische vragen over de ontwerpregeling te stellen aan de regionale juridische werkgroep. U zult de uitnodiging hiervoor via de griffier ontvangen.

Bijlagen

1. Ontwerp-gemeenschappelijke regeling Perspectief Groningen en Noord-Drenthe inclusief de bijbehorende toelichting.
2. Adviezen Profacto Governance Nij Begun
3. Advies Regioberaad aan raden inzake indienen zienswijzen
4. Achtergrondinformatie Presentatie aan Regioberaad 10-12-2025
5. Presentatie aan raadsleden c.a. 13 januari 2026
6. Reactienota vragen volksvertegenwoordigingen ontwerp GR PGND
7. Link naar informatiesessie voor raadsleden c.a. op 13 januari 2026

Sellingen, 16 december 2025

Het college van burgemeester en wethouders van Westerwolde,

René Roossien
gemeentesecretaris

Jaap Velema
burgemeester

Nummer 15.

GEAMENDEERD

De raad van de gemeente Westerwolde;

Gelezen het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders d.d. 16 december 2025

gelet op artikel 1 en artikel 30 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en op artikel 108 en artikel 156 van de Gemeentewet;

b e s l u i t :

De volgende zienswijzen over de ontwerp gemeenschappelijke regeling Perspectief Groningen en Noord-Drenthe naar voren te brengen:

Mandaat (Artikelen 4c, 6.1.c, 13.6 en 16 d)

Het enkele feit dat de mogelijkheid van mandaat aan de werkorganisatie van de gemeenschappelijke regeling is opengelaten en ook mandaat of machtiging of volmacht aan andere organisaties dan de beoogde stichting mogelijk zijn, is niet voldoende. Zeker in geval er bestaande organisaties aan te wijzen zijn die daartoe bij uitstek geëquipeerd zijn en de uitvoering efficiënt en effectief ter hand kunnen nemen. Deze bestaande organisaties zouden ook expliciet kunnen worden benoemd in de toelichting bij de regeling. In het geval er geen bestaande uitvoeringsorganisatie is en een nieuwe (werk)organisatie moet worden ingericht, heeft het sterk de voorkeur dat deze door de GR wordt ingesteld en niet door de stichting of een andere organisatie die op afstand staat van de volksvertegenwoordigingen (aangezien deze niet vallen onder de actieve informatieplicht). Essentieel is dat in de mandaatregeling van de gemeenschappelijke regeling als uitgangspunt wordt vastgelegd dat een voorbehoud wordt gemaakt voor politiek gevoelige of financieel omvangrijke en ingrijpende handelingen die niet in mandaat, of met een machtiging of volmacht verricht moeten kunnen worden. Dit moet een verantwoordelijkheid blijven van de GR (en openstaan voor een zienswijzeprocedure).

Uitwerking programma en plannen (artikel 7)

Het is van belang dat niet alleen in de gemeenschappelijke regeling specifiek is vastgelegd dat het bestuur van de GR de meerjarenplannen, jaarplannen, afwegingskaders en regelingen vaststelt, maar ook dat die plannen en regelingen zo specifiek mogelijk zijn. Daarbij zal altijd enige afwegingsruimte noodzakelijk zijn dus die moet ook worden geboden, maar dat hoeft niet in de weg te staan aan SMART geformuleerde plannen aangezien hier achteraf verantwoording over moet worden afgelegd.

Actieve informatieplicht (artikel 9)

Van belang is dat vóór de inwerkingtreding van de GR adequate afspraken worden gemaakt over de invulling van de actieve informatieplicht aan de volksvertegenwoordigingen.

Dit moet een verantwoordelijkheid zijn van de GR en niet van de afzonderlijke deelnemende partijen in de GR of van de bestuurders in de GR met de eigen volksvertegenwoordigingen. Deze afspraken zijn nodig omdat de volksvertegenwoordigingen gelijktijdig en op gelijke wijze behoren te worden geïnformeerd willen zij hun controlerende rol goed in kunnen vullen en ook omdat de stichting en andere (uitvoerings)organisaties niet onder dezelfde actieve informatieplicht vallen.

Zienswijze (artikel 10 en 25)

Bij de afspraken over de zienswijzenprocedures zal geborgd moeten worden dat de volksvertegenwoordigingen hierin een actieve rol kunnen vervullen.

Dat vraagt twee dingen; een langere zienswijzeperiode en de mogelijkheid van tenminste één zienswijze per zittingsperiode.

1. Voor oprichting en wijziging van een gemeenschappelijke regeling geldt een wettelijke zienswijze termijn van 8 weken. Voor de zienswijze op de begroting is dat 12 weken. Er wordt op aangedrongen om voor het meerjarig uitvoeringsplan en voor de evaluatie eveneens een 12 weken zienswijze termijn vast te stellen.
2. Het eerste meerjarenplan kent straks een looptijd van drie jaar. Daarna wordt het een vijfjarenplan. De evaluatie loopt hieraan parallel. Dit kan tot gevolg hebben dat in één zittingsperiode van een raad of staten/AB waterschap géén zienswijze wordt gevraagd over een meerjarenplan en evaluatie en de betreffende volksvertegenwoordigingen een belangrijk controle-instrument wordt ontzegd. Dit dient te worden voorkomen. Een optie is om de doorlooptijden vast te stellen op 3 jaar.

Participatie (artikel 11)

Het vormgeven van de participatie is nu een “kan” bepaling die ligt bij het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Van belang is enerzijds dat er een uitgewerkt participatieplan is opgenomen in het meerjarenplan en dat in de jaarplannen per afzonderlijk jaar een concrete uitwerking hiervan wordt opgenomen. Anderzijds is van belang dat de verantwoordelijkheid voor participatie bij het AB blijft liggen en niet bij de Stichting. Ongeacht waar de uitvoering is belegd, blijft de Gemeenschappelijke Regeling hiervoor eindverantwoordelijk. Andere organisaties dan de Stichting die onderdelen van de plannen uitvoeren, dienen eveneens te voldoen aan de participatie-eisen.

Samenstelling Dagelijks Bestuur (artikel 12)

Het Dagelijks Bestuur wordt aangewezen door het Algemeen Bestuur. Ook het aantal leden wordt door hem bepaald. Het is van belang dat er een waarborg komt voor een evenwichtige samenstelling waarin alle betrokken partijen zich herkennen.

Stichting (artikel 16)

In de ontwerpregeling ontbreekt een toelichting op de samenstelling van het stichtingsbestuur, als het gaat om omvang, inrichting governance, voorzitterschap en de ondersteuning door een werkorganisatie. Ook is onduidelijk welke middelen de Stichting zelf verkrijgt of zou kunnen verkrijgen. Zonder deze informatie en kennis van de inhoud van de (concept)statuten van de Stichting is het niet mogelijk een goed beeld te krijgen van de exacte verdeling van alle rollen, taken en bevoegdheden binnen de governance.

Dit is randvoorwaardelijk voor het verlenen van toestemming voor de GR. Daarom wordt erop aangedrongen deze informatie op te nemen in de reactienota op de zienswijzen en beschikbaar te stellen vóórdat de toestemmingsprocedure voor de GR start.

Gelet op de stevige adviesrol van de Stichting is het verder van belang dat criteria als objectiviteit en onpartijdigheid onderdeel zijn van de profielschets voor de selectie van de leden van het bestuur van de op te richten Stichting.

Evaluatie (artikel 25 en 10)

In de ontwerpregeling is de basis gelegd voor een evaluatie. Het is van belang dat de volksvertegenwoordigingen hierbij actief worden betrokken. Juist omdat die evaluatie niet alleen zal zien op de benodigde aanpassingen van de regeling zelf, maar belangrijker, ook op de uitvoering van het (eerste driejarig en daarna vijfjarig) meerjarenprogramma. Daarmee vormt de evaluatie een cruciale (eerste) toets op de werking van de gehele governance in de praktijk. Dit onderstreept nog

eens het belang zoals verwoord onder zienswijze (tweede punt) om de evaluatie bijvoorbeeld elke 3 jaar uit te voeren.

Uitvoeringskosten / overhead

Van belang is dat in de financiële kaders van de gemeenschappelijke regeling expliciet wordt vastgelegd dat uitvoeringskosten (waaronder apparaatslasten/overhead van het openbaar lichaam én van de aan de GR gekoppelde stichting, alsmede uitvoeringskosten bij subsidieverstrekking) eenduidig worden gedefinieerd en afzonderlijk worden geraamd en verantwoord in begroting en jaarrekening. Daarnaast wordt verzocht een streef- dan wel maximumpercentage voor uitvoeringskosten vast te leggen ten opzichte van de jaarlijks aan het openbaar lichaam toegekende middelen, met verplichte motivering en expliciete besluitvorming bij (dreigende) overschrijding. Daarbij wordt uitgegaan van een streefpercentage van maximaal 10% voor uitvoeringskosten, met verplichte motivering en expliciete besluitvorming indien dit percentage wordt overschreden.

Dit is besloten in de openbare vergadering van 18 februari 2026.

Namens de raad,

Onno Rijkens
Waarnemend raadsgriffier

Jaap Velema
voorzitter